Güzel, H. ve Can, Ö. (2021). Arakesit varsayımı çerçevesinde *It*-Ayrıklarının öğretimine yönelik malzeme tasarımı. *International Journal of Language Academy*, 9 (3), 168-189.

Volume 9/3 September 2021

p. 168/189

Article History:

Received

14/07/2021

Accepted

15/08/2021

Available online

19/09/2021

ARAKESİT VARSAYIMI ÇERÇEVESİNDE *IT*- AYRIKLARININ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK MALZEME TASARIMI¹

**Material Development towards *It*-Clefts within the Framework of
Interface Hypothesis**

Hafize GÜZEL²

Özge CAN³

Öz

1970'lerden günümüze kadar pek çok dilcinin ilgisini çeken ayrıklar, sözdizimsel yapılarına ve içerdikleri öğelere göre sınıflandırılmıştır. Hemen her dilde farklı biçimlerde ortaya çıktıkları gözlemlenen ayrıkların üstlendikleri işlevler ise sınırlı bağlamlar çerçevesinde incelenmiştir ve İngilizcede yapılmış çok fazla çalışma ile karşılaşmamaktadır. İngilizcedeki ayrıklar dilsel çatılar için her zaman test etme zemini oluşturmuştur. Ayrıkların bağımsız yapılar olarak değerlendirildiği çalışmaların da tümce düzeyinde kaldığı, bağlam içerisinde değerlendirilmediği ve erek dilde öğrenilmesinin zor olduğu gözlemlenmektedir. Genellikle dilbilgisi çalışmaları içerisinde bir sınama aracı olarak kullanılan ayrıklar, yabancı dil öğretimi sürecinde de sıklıkla işlevsel açıdan değil, biçimsel açıdan dâhil edilmektedir. Diğer bilişsel alanlar ile arakesit içeren ve içermeyen yapılar arasında bir ayrım öneren Arakesit Varsayımı çerçevesinde ayrıklar, birden çok dilsel altdizge ya da çeşitli dilbilgisi modüllerinin bir araya geldiği yapılardır. Bu noktada çalışmamızda Sözdizim-Söylemedibilim Arakesitinde konumlanan bir ayrık türü olan *It*-Ayrıklarının geç ve güç işlevlik kazandığı görüşünden yola çıkılarak yabancı dil olarak İngilizce öğrenenler için bu yapıların daha etkin bir biçimde öğretilmesi için malzeme tasarlanması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle *It*-Ayrıklarının sözdizimsel ve söylemedibilimsel özellikleri alanyazında yapılan çalışmalar

¹Bu çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Dilbilim Anabilim Dalı'nda 'Arakesit Varsayımı Çerçevesinde *It*-Ayrıklarının Öğretimine Yönelik Malzeme Tasarımı' başlıklı yayımlanmamış yüksek lisans tezinden çıkarılmıştır.

²Öğr. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü, hafizegz@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-6923-0643>

³Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Dilbilimi Bölümü, ozge.can@deu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2864-2649>

ekseninde betimlenmiş ve örneklendirilmiş, daha sonra Seçmecî Yöntem'in bütünleşik bir yaklaşım sunması ve öğretim ortamında farklı yabancı dil öğretim yöntemlerini kullanmaya izin vermesi nedeniyle söylemi de içine alan bir öğretim süreci planlandığından bu söylemedimbilimsel özellikler çerçevesinde *It*-Ayrıklarının öğretimine yönelik tasarlanan malzemeler karşılaştırmalı olarak tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Arakesit Varsayımı, Sözdizim-Söylemedimbilim Arakesiti, *It*-Ayrıkları, Seçmecî Yöntem, Malzeme Tasarımı, *It*-Ayrıklarının Öğretimi.

Abstract

Cleft constructions that have taken the attention of linguists since the 1970s have been classified according to their syntactic structures and the items they have included. The functions undertaken by cleft constructions, which are observed to appear in different forms in almost every language, are examined within the framework of limited contexts, and there are not many studies in the English language centering upon cleft constructions. Cleft constructions in English always provide a testing basis for the linguistic voices. It is observed that studies in which cleft constructions are considered as independent structures remain at the sentence level, are not evaluated in context, and are challenging to learn in the target language. Cleft constructions, which are generally used as a test tool in grammar studies, are often included in foreign language teaching, not in terms of functionality but in terms of form. In the framework of Interface Hypothesis, which proposes a distinction between structures with and without interfaces with other cognitive domains, clefts are structures in which multiple linguistic subsets or various grammar modules come together. Our study aims to design material for teaching English as a foreign language more effectively for the learners of the English language, based on the view that *It*-Clefts, which is a discrete type located at the Syntax-Discoursepragmatics Interface, gains late and difficult operability. In accordance with this aim, first, *It*-Clefts' syntactic and discourse pragmatics features have been identified and exemplified in line with the studies in literature; afterwards, as *Eclectic Method* has offered an integrated approach and allows different language teaching methods to be used in the teaching environment, a teaching process that includes discourse is planned, and materials designed for the teaching of *It*-Clefts within the framework of these discourse pragmatics features have been discussed comparatively.

Keywords: Interface Hypothesis, Syntax-Discoursepragmatics Interface, *It*-Clefts, *Eclectic Method*, Material Development, Teaching *It*-Clefts.

GİRİŞ

Arakesit Varsayımının dilbilimin büyük ve küçük ölçekli alanlarının sözdizim ile kesişim noktaları ve bunların edinimi/öğretimi ile ilişkili olarak ortaya atılmış bir varsayım olması nedeniyle çalışmada ilk olarak Arakesit Varsayımı ele alınmaktadır. Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde arakesitlerin içsel ve dışsal olmak üzere ikiye ayrıldığı görülmektedir (Tsimpli ve Sorace, 2006; Sorace ve Filiaci, 2006 ve White, 2008). Arakesit türlerinin ikinci dil ediniminin⁴ farklı aşamalarında geçici olmayan sıkıntılara neden olabileceği savunulmakta ve içsel arakesit içeren dilbilgisel birimlerin kolaylıkla edinilebileceği savunulmakta; yani dilin biçimsel özelliklerinin eşleştirilmesini içeren içsel arakesitler edinilirken işleme sorunları ile karşılaşmadığı; ancak dışsal arakesit

⁴ Alanyazında AV üzerine yapılan çalışmalar sıklıkla ikinci dil edinimi ile ilgilidir; ancak edinim üzerine yapılan çalışmalar ve elde edilen bulguların bir çıktıya dönüşmesi noktasında bu çalışma yapılmaktadır. Bu nedenle, kuramsalımızda edinim sözcüğü kullanılmaktadır; ancak buradan elde edilen veriler içsel ve dışsal arakesitlerin nasıl edinildiği, bu arakesitlerde ne gibi güçlüklerle karşılaşıldığı, hangi noktalarda aksamalar yaşandığı, hangilerinde sorunsuz işlediğinden yola çıkılarak bir 'eylem araştırması' olan çalışmamızın yapılmasında; yani, *It*-Ayrıklarının ikinci dilde edinilirken hangi sonuçlarla karşıma çıktığının saptanmasında ve bu saptamalar dikkate alınarak öğretiminde kullanılacak malzemelerin tasarlanmasında kaynak oluşturmaktadır.

içeren dilbilgisel birimlerin ediniminde gecikmeler ya da sorunlar ile karşılaşıldığı belirtilmektedir.

Çalışmamızın odağını oluşturan *It-Ayrıklarının* dilbilgisel ve kabuledilebilir olarak kodlanması ve edimbilimsel işlevine göre uygun/yerinde kullanımı ayırık tümce yapısının sözdizimsel ve söylem-edimbilimsel bilgisini gerektirmektedir. İkinci dil öğrencileri bu yapıların sözdizimsel özelliklerini kolaylıkla edinebilirken söylem-edimbilimsel özelliklerini işleme konusunda sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu savunu da çalışmamızın '*It-Ayrıklarının* bir dışsal arakesit olarak kabul edilen *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitinin Arakesit Varsayımı çerçevesinde geç edinildiği' çıkış noktasına dayanılarak yapılmasının haklılığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle, çalışmamızda öncelikle ikinci dil ediniminde içsel arakesitlere daha sonra ise dışsal arakesitlere değinildikten sonra *It-Ayrıklarının* sözdizimsel ve söylemedimbilimsel özellikleri ele alınmaktadır. Bu özellikler çerçevesinde bu yapının etkili bir biçimde öğretilmesi için yabancı dil öğretim yöntemleri ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmektedir. *Seçmeci Yöntem*'in bütünsel bir yaklaşım sunması ve öğretim ortamında farklı yabancı dil öğretim yöntemlerini kullanmaya izin vermesi nedeniyle bu yöntem çerçevesinde *It-Ayrıklarının* sözdizimsel özelliklerinin öğretimini sağlamak için *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi* ve *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*, söylemedimbilimsel işlevlerin öğretimi için ise *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*'nin yanı sıra *İletişimsel Dil Öğretimi* temel alınmaktadır.

KURAMSAL ARTALAN

Arakesit terimi farklılaşan yapısal durumlara duyarlı olan sözdizimsel yapılara gönderimde bulunmaktadır. Buna bağlı olarak yapının dilbilgisel ve/ya uygun olmasının karşılanması gerekmektedir. *Arakesit Varsayımı* (buradan sonra AV), diğer bilişsel alanlar ile arasında arakesit içeren ve içermeyen yapılar arasında bir ayrım önermektedir; çünkü birden çok dilsel altdizge ya da çeşitli dilbilgisi modüllerinin bir araya gelmesini gerekli kılan dilbilgisel bir yapı ediniminin kolay olmadığı görülmektedir (Sorace, 2011, s. 6); dolayısıyla ikinci dil edinimi ile ilgili son yıllarda yapılan çalışmalar, arakesit terimini öne çıkarmaktadır.

Arakesitler, işlevleri bir sözcenin anlamını ve sesini yorumlama olan temsilleştirme düzeyleri olarak ele alınan *Mantıksal Biçim (MB)* (*Logical Form*) ve *Sesçil Biçim (SB)* (*Phonological Form*) olarak ilk kez 1965 yılında tanımlanmıştır. İkinci dil (buradan sonra D2) araştırmalarında da arakesit terimi, çeşitli dilbilgisel modüller ya da işaretler arasındaki etkileşim ve örtüşme olarak betimlenmektedir; yani, farklı düzeyde temsilleştirmeler birbiriyle örtüştüğünde, bu düzeyler arasında bir arakesit bulunmaktadır. Örneğin, bir tümcenin sözdiziminin anlambilimle ilişki içerisinde olması durumunda sözdizim-anlambilim arakesiti, sözdizimin biçimbilim ile etkileşim içerisinde bulunmasıyla sözdizim-biçimbilim arakesiti, sözdizimin edimbilim ile etkileşim içerisinde olması durumunda *sözdizim-edimbilim* (*Sözdizim-Söylemedimbilim*) Arakesiti oluşmaktadır (White, 2011,s.577). Diğer bir deyişle, arakesit terimi hem dilin alt birimlerini ilişkilendiren bileşenlere hem de dilsel ve dilsel olmayan bilişsel dizgeler arasındaki ilişkilere gönderimde bulunmaktadır (Ramchand ve Reiss, 2007).

Arakesitin ilk anlamı ile ilişkili olarak Jackendoff'ın (2002) çalışması dilin birimlerinin (sözdizim, anlambilim, sesbilim) birbirleri ile aynı doğrultuda nasıl bağlantılı oldukları ile ilgili bir kuram geliştirmektedir. Bunun yanı sıra, arakesit dilbilimcilerin sözdizim ve bilgi yapısı, anlambilim-söylemedimbilim ve sözdizim-anlambilim-edimbilim arasındaki arakesit ile ilgilendikleri farklı kuramsal yönelimlerin dilsel çatılarında

geçerliliğe/yaygınlığa sahiptir. Arakesitin ikinci anlamı ise kuramsal dilbilimden, bilişsel psikoloji ve davranışsal dilbilim içerisinde keşfedilmiştir.

İkinci dil edinimi alanında yapılan çalışmalara göre, sözdizimsel özellikler, ikinci dil ediniminde ciddi bir sıkıntı ile karşılaşmadan edinilebilmektedir; ancak etkileşim gerektiren sınırlamaların uygulanması sözdizimsel bilgi ve diğer bilişsel alanlar arasında gerçekleşmektedir ve sorunsuz bir edinimden söz etmek güçtür (Sorace, 2005, s. 67, 2011, s. 6; White, 2011, s. 278); bu da yukarıda sözünü ettiğimiz ikincil anlamın geçerliliğini doğrular niteliktedir ve AV'nin çıkmasının temelini ortaya koymaktadır.

AV'ı ilk olarak Sorace ve Filiaci (2006) ortaya atmıştır. Buna göre sözdizimsel dil özellikleri, edinimleri dillerarası gelişimin son aşamasına kadar sürse de, tamamıyla edinilebilmektedir. Ne var ki, arakesit özelliklerinin edinimleri uzun erimde sorunlu ve sınırlı olabilmektedir.

İçsel ve dışsal arakesitler olarak ikiye ayrılan AV'nin geliştirilmiş biçimi (Tsimpli ve Sorace, 2006, s. 655; Sorace ve Filiaci, 2006, s. 343; White, 2008, s. 245) değişik arakesit türlerinin ikinci dil ediniminin farklı aşamalarında sürekli sorunlara neden olabileceğini iddia etmiştir. Örneğin, içsel arakesitler olan sözdizim-anlambilim ya da sözdizim-biçimbilim arakesitleri içerisinde yer alan yapılar işleme güçlükleri olmadan basit bir biçimde edinilebilmektedirler (Sorace ve Serratrice, 2009, s. 198). Ne var ki, dil dizgesinin içinde bulunmayan sözdizimsel ve diğer zihinsel alanların etkileşimi sonucunda ortaya çıkan özellikler işleme güçlüğü nedeniyle geç edinilmekte ya da edinimleri gerçekleşmemektedir.

Tsimpli ve Sorace (2006); Sorace ve Filiaci (2006) ve White (2008) alanyazında büyük ve küçük ölçekli alanlar ile sözdizim arasındaki kesişim noktaları ile ilgili olan dilbilgisel kavramları edinmedeki zorluğun, etkileşim olması gereken yapıların uygulanmasında farklılığa yol açtığını belirtmektedirler. Bu farklılık anadil düzeyi gibi ileri düzey dil yeterliğine sahip D2 öğrencilerinde dahi sürebilmekte ve bütünüyle ortadan kalkmayabilmektedir. Sözdizimsel dil özelliklerinin edinimlerinin uzun erimde sorunlu ve sınırlı olması daha önce de değinildiği gibi AV olarak bilinmektedir. AV'nin gelişmiş biçimi, D2 öğrencilerinin sözdizimin, *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesiti gibi dışsal arakesitlerin ediniminin kolay olmadığı; yani, neredeyse olanaksız olduğunu ileri sürmektedir. Diğer yandan sadece dilbilgisinin biçimsel özellikleriyle (dil-içi/dilbilgisi-içi bileşenler -*grammar-internal components*-) etkileşimde olan içsel arakesitler tamamen edinilebilmekte ve D2 öğrencilerinin son dilbilgisi durumu anadil dilbilgisiyle çakışmaktadır. D2'de içsel alanları bir araya getiren özelliklerin ediniminde herhangi bir sorun ile karşılaşılması beklenmemektedir (Sorace, 2005, s. 58; Sorace ve Filiaci, 2006, s. 342; Tsimpli ve Sorace, 2006, s. 657; Sorace ve Serratrice, 2009, ss. 202-203).

İçsel ve dışsal arakesitlerin ayrımında, içsel arakesitler dilbilgisel modüller arasındaki arakesitlere, dışsal arakesitler ise Tablo 1'de de görüldüğü gibi dilbilgisel modeller ve bilişin diğer alanlarına gönderimde bulunmaktadır.

Tablo 1: White'ın (2009) arakesit işleyiş betimlemesi

Tablo 1'den de anlaşılabileceği gibi dil, çeşitli biçimlerde birbirini etkileyen ve etkileşim içinde olan sesbilim, biçimbilim, anlambilim, sözdizim ve edimbilim gibi birçok dilbilgisi modülünden oluşmaktadır. D2 öğrencileri dil ediniminde, bu farklı alt dizgelerdeki edimleri süresince yeterlik düzeyinde değişiklik gösterebilmektedir. Tablo 1 bu çalışmanın amacına uygun olarak farklı dilbilgisi modül bilgilerinin birleşimini ve D2 öğrenimindeki belli dilbilgisel olgular arasındaki ilişkileri göstermektedir.

Sorace ve Filiaci (2006); Tsimpli ve Sorace (2006); Sorace ve Serratrice (2009) ve Sorace (2011) içsel arakesitlerin ediniminin dışsal arakesitler ile karşılaştırıldığında daha kolay olduğunu savunmakta, sonuçları bu savunuyla uyumlu olan birçok çalışma bulunmaktadır. Ne var ki, Yuan (2008, 2010); Yin ve Kaiser (2013); Perpinan (2014) tüm içsel arakesitlerin ediniminin sorunlu olmadığını ve kolaylıkla öğrenilebileceğini de belirtmektedir.

Tsimpli ve Sorace (2006) ve White'a (2009) göre, içsel arakesitler dil dizgesinin kendi içindeki alanları (sözdizim-anlambilim, sözdizim-biçimbilim, biçimbilim-sesbilim vb.) bağlarken, dışsal arakesitler dilsel modülleri genellikle dünya bilgisinin ve bilişin diğer alanları (örn., dilbilgisi-söylem-edimbilimsel ve sesbilgisel biçimin sesletimsel-algısal arakesiti) ile ilişkilendirmektedir.

D2 ediniminde yer alan içsel arakesitler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

- Sözdizim-anlambilim arakesiti
- Sesbilim-sözdizim arakesiti
- Sesbilim-biçimbilim arakesiti
- Biçimbilim-sözdizim arakesiti
- Sesbilim-anlambilim arakesiti
- Biçimbilim-anlambilim arakesiti

Sorace ve Filiaci (2006); Sorace ve Serratrice (2009); Tsimpli ve Sorace (2006) dışsal arakesitlerin içsel arakesitler ile karşılaştırıldığında daha çok zorluklarla edinildiğini ileri sürmektedir.

D2 çalışmalarında AV çerçevesinde dışsal arakesitler anlambilim-söylemedimbilim ve Sözdizim-Söylemedimbilim Arakesitleri olarak incelenmektedir. Alanyazındaki kimi çalışmalar 'edimbilim' terimini söylem düzleminden soyutlayarak kimileri söylemsel yapılanma çerçevesinde ele almaktadır; ancak D2 çalışmalarında bu nokta ayrıştırılmaksızın kullanılabilir; ancak bu çalışmada Prince (1978) ve Lambrecht (1994, 2001) çerçevesinde edimbilimsel işlevin söylem düzlemine göre biçimlendiği görüşünden yola çıkılarak, AV'nin incelendiği çalışmaların betimlenmesi aşamasında iki terim bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Bu nedenle, bu iki arakesit çalışmamızın odağı gereği *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesiti olarak bir araya getirilmiştir.

Dışsal arakesitlerden anlambilim-söylemedimbilim arakesiti ele alındığında D2 konuşucularının sezdirimleri anlamada anadil konuşucularından daha çok zorluk çektiklerini yapılan çalışmalar sonucunda görülmektedir (bkz. Slabakova, 2007, 2009; Gillingham, 2007; Lieberman, 2009).

Sözdizim-Söylemedimbilim Arakesiti ise, ikinci dil araştırmalarında en sık çalışılan ve odaklanılan arakesitlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Alanyazında yapılan çalışmalar *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitinin güçlüklerle edinildiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, bu arakesitin bileşenleri sözdizim-anlambilim arakesitinden daha sonra edinilebilmektedir. *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitindeki özellikleri değerlendirmek karmaşıktır ve çok fazla işleme kaynağı ve oldukça yüksek bir işlev kontrolü gerektirmektedir; dolayısıyla ikinci dil ediniminde gelişimsel gecikmelere neden olmaktadır (Rothman ve Slabakova, 2011).

Alanyazındaki bulgular bir arakesitin sorunlu olup olmasının dile (hem D1 hem de D2) bağlı olmadığını, arakesit özellikleri bakımından söz konusu dilsel olgunun yanında diğer etkenlerin de etkili olduğunu göstermektedir. İlgili dilsel olgunun arakesit özelliklerinden kaynaklanan sorunları incelerken, belirli bir dilsel yapıya dâhil olan arakesit sayısı arttıkça (farklı dil türlerinin ve/veya bilişsel modüllerin bütünleşmesi) o yapının edinilmesinin güçleşebileceği göz önünde bulundurulmalıdır (White, 2011, s. 579).

Buraya kadar özetlersek, anlambilim-söylemedimbilim ve *Sözdizim-Söylemedimbilim* gibi dışsal arakesitlerini inceleyen çalışmalar farklı sonuçlar elde etmişlerdir. D2 konuşucularının dilbilimsel sunuluşları 'kusurlu' olmak zorunda değildir; ancak farklı türden dilbilimsel özelliklerin bütünleştirilmesi gereksinimi D2 konuşucularını belli işleme baskıları altına sokabilmektedir.

Tsimpli ve Sorace (2006) arakesitlerin gelişimsel evreler açısından birbirlerinden farklılaştığı; yani D2 ediniminde içsel arakesitlerin özellikleri çok erken edinilirken dışsal arakesitlerin özelliklerinin çok geç edinim evrelerine kadar sorunlu kaldığı savını desteklediği sonucuna ulaşmışlardır.

Diğer yandan, bazı araştırmacılar arakesitlerdeki bozulmaların D2 ve anadil konuşucusu dilbilgileri arasındaki sunuluş farklılıklarını yansıtmadığını ileri sürmektedir. Örneğin, *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesiti bakımından, Belletti ve diğerleri (2007) İtalyancayı anadile yakın konuşan kişilerde görülen odağın gerçekleşmesiyle ilişkili sorunların düşük odağın dizgesel olmayan kullanımından kaynaklanabileceği şeklinde yorumlamaktadır.

Diğer bir deyişle, sorun bir odak yansıtma sunuluşunun yapılması değil o sunuluşa dizgesel erişimdedir.

Arakesit güçlüklerine ilişkin sunuluşsal açıklamalara karşı işleme açıklamaları bağlamında ortaya çıkan ilginç bir soru da her bir açıklama türünün ne dereceye kadar iletişim bozulması beklediğidir. Eğer D2 konuşucuları anadil konuşucularından bir biçimde farklılaşan belli dil özellikleri sunuyorsa, bu durum yalnızca üretimde değil, alımlamada da sorunlar yaşayabilecekleri anlamına gelmektedir; ancak eğer bu konuşucuların sorunları dayandıkları (D2 benzeri) dilsel sunuluşlara erişimde yaşadıkları hesaplama baskılarıyla ilişkiliyse, o zaman D2 konuşucularının (konuştukları kişilerde olası kafa karışıklığına yol açabilecek) daha büyük üretim sorunları olması ve (kendileri için sorun oluşturmayan) daha küçük alımlama sorunları yaşamaları beklenmektedir. Sözgelimi, biçimbilim-sözdizim arakesiti söz konusu olduğunda, belli biçimbilimsel birimlerin eksiltilmesi ya da yanlış sesletilmesi dinleyici için yorumlama sorunları ortaya çıkabilir; ancak yine de D2 konuşucusu ne iletmek istediğini tam olarak bilebilir ve dolayısıyla anadil konuşucusunun üretimini uygun biçimde yorumlayabilir. Diğer yandan, *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitinde eğer [+konu kaydırımı] ya da odak yansımaları gibi özelliklerin yetersiz belirtmesi sezdiriliyorsa, o zaman Sorace ve diğerlerinin bildirdiği gibi D2 konuşucularının hem üretim hem de alımlama sorunları yaşamaları gerekmektedir.

Sonuç olarak, arakesitlerin bölüntüsüz olmadığının ortaya çıkmasıyla, arakesitlerde yaşanan sorunlar için anadil-olmayan dilbilgisel sunuluşlar ya da anadil-olmayan işleme gibi tek bir kaynak olabileceğini varsaymak mantıklı değildir. Aslında, D2 konuşucuların sorunlarının farklı arakesitler, farklı dilsel olgular ya da farklı D2 yeterlik düzeyleri için farklı kaynaklar gibi birden çok açıklaması olabilir.

Görüldüğü gibi, ikinci dil ediniminde içsel arakesiti oluşturan dilbilgisel alanları birleştiren özelliklerin ediniminde genellikle sorunlar ile karşılaşmamaktadır; ancak AV'nin diğer bir sınıflandırmasını oluşturan dışsal arakesitlerin ediniminde zorluklar ya da gecikmeler gözlenmektedir. AV'a göre aynı önermesel içeriğe sahip basit tümce karşılıklarından farklı olan *It-Ayrıklar* da *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitinde bulunması nedeniyle zor/geç edinilmektedir; çünkü bu türden ayrıkların sözdizimsel yapılanmalarına göre (örn. ayrıklanan öbeğin türü, özne/nesne olması vb.) konuşucular/yazarlar tarafından kodlanan odak, karşıtlık oluşturma ve yeni bilgi verme gibi edimbilimsel işlevleri bulunmaktadır. Çalışmamızın dayanağını oluşturan bu bilgiler doğrultusunda bir sonraki aşamada, alanyazında yapılan çalışmalar çerçevesinde *It-Ayrıklar*ın sözdizimsel ve söylemedimbilimsel özelliklerine değinilecek; söz konusu özelliklerin gözetilmesiyle inceleme nesnemiz olan yapıların öğretilmesinde kullanılması için malzeme tasarlanacaktır.

Ayrıklar;

Ayrık olarak bilinen bir dizi yapı İngilizce için öncelikli olarak sözdizimle ilgilenen araştırmacılar tarafından tanımlanmıştır. İlk olarak Fowler ve Fowler (1906, 1931) ve Jespersen (1928, 1965) gibi İngilizce dilbilgisi araştırmacıları tarafından tartışılmış ve daha sonra sözdizim kuramı araştırmacıları tarafından incelenmiştir (Akmajian, 1970; Harries, 1972; Hankamer, 1974). Lambrecht'e (1999) göre ayrıklar, özne-dışı tümleci bir odak öbeği olan bir koşaç içeren bir anatümce ve üyelerinden biri odak öbeğiyle eşdizimli olan bir sıfat yantümcesi (ya da sıfat yantümcesi benzeri) olmak üzere iki tümceden oluşan karmaşık bir tümce yapısıdır. Anatümce ve sıfat yantümcesi birlikte basit bir

tümce biçiminde de ifade edilebilecek mantıksal olarak basit bir önermeyi ifade etmektedir.

İngilizcedeki ayrıklar çoğu dildeki ayrık incelemelerinin karşılaştırmalı bir bakış açısıyla yürütülmesinde temel alınmaktadır; ayrıca çalışmamızın temel odağı İngilizcedeki bir ayrık türü olan *It-Ayrıklarının* öğretimine yönelik malzeme tasarımı üzerinedir. Ayrıklar çeşitli türlere ayrılmaktadır. İngilizcedeki *It-Ayrıkları* temel ayrıklar türü içerisinde yer almaktadır. *It-Ayrıklarının* içerisinde bulunduğu temel ayrıklar ve diğer türler aşağıdaki gibi sınıflandırılmaktadır:

Temel ayrıklar - İngilizcedeki temel ayrıklar *It-Ayrıkları* olarak kabul edilmektedir. *It-Ayrıkları* farklı odak öğeleriyle farklı işlevleri taşıyabilmektedirler.

Yapay ayrıklar - Collins (2002) İngilizcedeki yapay-ayrıkları, ‘*Wh-ayrıkları*’, ‘*Th-ayrıkları*’ ve ‘*All-ayrıkları*’ olarak üç bölüme ayırmaktadır.

Varlıksal ayrıklar - İngilizcede *There-ayrıkları* bir durumun varlığını ya da gerçekleşmesini bildiren varlıksal ayrıklardır (Collins, 2002: 422). Varlıksal *There-ayrıklarının*, varlıksal olmayan karşılıklarından türedikleri düşünülmektedir.

Çalışmamızda *Sözdizim-Söylemedimbilim* arakesitinde konumlanan *It-Ayrıklarının* AV çerçevesinde geç ve güç işlerlik kazandığı görüşünden yola çıkılarak bu yapıların daha etkin bir biçimde öğretilmesi için malzeme tasarlanacağı için, bir sonraki bölümde öncelikle *It-Ayrıklarının* sözdizimsel daha sonra ise söylemedimbilimsel özellikleri betimlenecek ve örneklendirilecektir.

It-Ayrıkları;

It-Ayrıkları ‘*it*’ ayrık adılı, onu izleyen koşaç, odaklanmış öge ve sonrasında ‘*which*’ (*hangi*), ‘*whom*’ (*kimi*), ‘*who*’ (*kim*) ya da ‘*when*’ (*ne zaman*) gibi ilgi adılları ile sunulan sıfat yantümcesi benzeri bir tümceden oluşmaktadır (Kim, 2012; Hedberg, 2013; Lahousse ve Borremans, 2014).

It-Ayrık yapısının bileşenleri

It is Jane whom we met[_i] on holiday in Italy.

Ayrık Adıl + Koşaç + Ayrık Kurucu + Sıfat yantümcesi

(‘İtalya’da tatilde karşılaştığımız Jane’dir.’)

Yukarıdaki örnek, ‘Jane ile İtalya’da karşılaştık.’ düz tümcesinin ayrıklaştırılmış biçimini temsil etmekte ve bu düz tümcenin sunduğu bilgiden farklı bir söylemedimbilimsel bilgiyi kodlamaktadır; ayrıca bu örnek ayrık kurucu olarak bir Ad Öbeği’nin kodlandığı ve bu AÖ’nün özne olduğu bir *It-Ayrığı* temsil etmektedir; ancak ilerleyen bölümlerde de ayrıntılandıracağımız üzere, alanyazında ayrık kurucunun nesne/özne-dışı olduğu *It-Ayrıkları* da vardır ve bunlar farklı söylemedimbilimsel işlevleri yerine getirmektedir; yani hem düz bir tümce yerine kullanılması hem de kullanıldığı çerçevede ayrıklaştırdığı ögenin sözdizimsel özelliğine göre, *It-Ayrıklarının* işlevi değişiklik göstermektedir.

Sözdizimsel özellikleri

It-Ayrıkları sözdizimsel açıdan değerlendirildiğinde, ayrık ögenin kurucu olması gerekmektedir. Ayrık öge sıfat yantümcesi ile sözdizimsel bir kurucu oluşturmaktadır; ancak sözdizimsel uygulamaları gerçekleştirebilmesi için kendisinin kurucu olması gerekmektedir (Dékány, 2010). Koşaç, dolgu adlı nedeniyle tekil biçimde bulunmalıdır. Koşacın eylem zamanı (2)'de olduğu gibi ya varsayılan geniş zamanda ya da (1)'de olduğu gibi ayrık tümcenin içerisinde yer alan sıfat yantümcesinin eylem zamanı ile aynı olabilmektedir:

- (1) It was Henry Ford's company that produced the Model T.
(‘T modeli üreten Henry Ford’un şirketi idi.’)
- (2) It is Henry Ford's company that produced the Model T.
(‘T modeli üreten Henry Ford’un şirkettir.’)

Ayrık ögelere gelindiğinde ise, sırasıyla eylem öbeği (verb phrase), sıfat öbeği (adjectival phrase) ve belirteç öbeği (adverbial phrase) gibi öbek türlerinin ayrık olması tartışmalı iken (3)'te olduğu gibi belirleyici öbeği (determiner phrase) ve (4)'te olduğu gibi ilgeç öbeği (prepositional phrase), ayrık kurucu olabilmektedir. Bunun yanı sıra, (5)'de olduğu gibi ayrık adılar içeyerleşik tümcenin özne konumu ile uyusmasına karşın, her zaman belirtme durumunda bulunmaktadır (Dékány, 2010).

- (3) It is *the red shirt* that Jane wants to buy.
(‘Jane’in almak istediği kırmızı gömlek.’)
- (4) It was *to David* that I sent mail yesterday.
(‘Maili gönderdiğim kişi David idi.’)
- (5) It is *me* who left a message for you.
(‘Sana mesaj bırakan benim.’)

Yukarıda ayrıkların bileşenlerine ilişkin verilen bilgilerin yanı sıra, ana önermenin yansıdığı bir düz tümcedeki kurucunun ayrıklaştırıldığı *It*-Ayrıkları, alanyazında genel olarak odaklamanın bir biçimi olarak değerlendirilmekte (Chomsky, 1977; Kiss, 1998; Abels ve Muringi, 2005; Haegeman ve Meinunger, 2012; den Dikken, 2013); bağlama göre bu odaklama işlevleri farklılık gösterebilmektedir.

It-Ayrıklarının bilgi yapısı ile ilgili en yaygın varsayım ayrık kurucunun yeni, sıklıkla karşıtlık bilgisini temsil etmesidir (Biber ve diğerleri, 1999: 959). Sıfat yantümcesi genellikle varsayılan bilgiyi iletmektedir (Prince, 1978: 896). Bu ayrıklar vurgulu-odak *It*-Ayrıkları olarak adlandırılmaktadır; böylece ayrık kurucuya özel bir odak vermek için bu türden ayrıkların söylem işlevlerini vurgulamaktadır. *It*-Ayrıklarındaki diğer bilgi yapısı; yani, sıfat yantümcesinin yeni bilgiyi taşıdığı bilgisel-önvarsayım *It*-Ayrıkları öncelikle Prince (1978) ve sonrasında Collins (1991), Delin ve Oberlander (1995) ve Johansson (2002) tarafından tanımlanmıştır. Bilgisel-önvarsayım *It*-Ayrıklarında ayrık kurucu verilmiş ya da yeni bilgiyi içerebilmektedir.

Söylemedibilimsel Özellikleri

Her ne kadar ayrıklar belli ortak sözdizimsel, anlambilimsel ve edimbilimsel özelliklere sahip görünseler ve bunları dilde açık bir biçimde iletse de, her bir ayrığın belli bir bağlama dayandığını ya da bu özellikleri belli bir bağlam içinde iletildiğini varsaydığımızda sorunlar/farklılıklar ortaya çıkmaktadır; çünkü alanyazında da ayrıkların söylem işlemleri ve ‘ek’ anlam iletmek için imler olarak işlev gördükleri ve bu yapıların ‘özel

işlevlerinin' belirtisiz bildirim tümceleri üzerinden incelenmeye değer oldukları kabul edilmekte (Julin ve Oberlander, 1995), bu nedenle It-Ayrıkları söylemedibilimsel işlevleri açısından değerlendirilmesi gereken yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır. AV çerçevesinde çalışmamızın odağını oluşturan It-Ayrıklarının söylemedibilimsel özellikleri Julin ve Oberlander (1995), Dékány (2010), Belletti (2015) ve Aravind, Hackl ve Wexler'a (2018) dayandırılarak ele alınmaktadır.

Julin ve Oberlander'a (1995) göre ayrıkların eşsizlik (*uniqueness*), önvarsayım (*presupposition*), ayrı bilgi yapısı (*separate information structure*) ve durumsallaştırma (*stativising*) olmak üzere dört söylem özelliği bulunmaktadır. Dékány (2010) ise, ayrıkların söylemedibilimsel özelliklerini ayrıklarda önvarsayım ve ayrıntılı belirleme olarak ayırmaktadır. Aravind, Hackl ve Wexler'a (2018) göre, daha karmaşık ayrık sözdizimi kullanmaları bakımından hem özne hem de nesne/özne-dışı ayrıklarının belirtili olmalarına karşın, özne It-Ayrıklarındaki sözlüksel birimlerin belirtisiz ÖEN (özne-eylem-nesne) dizilişine uyduğu ve yüzey sözcük dizilişi temelli yorumlama stratejileriyle uyumlu oldukları görülmektedir. Sözcük dizilişi temelli bir strateji, üyelerin çizgisel olarak belirtisiz sözcük dizilişine karşılık gelmediği nesne ayrıkları durumunda işlemeyebilmektedir. Belletti'ye (2009, 2012) göre ise, bir ayrık ile ifade edilen (en az) iki tür odaklama arasında önemli bir ayrım bulunmaktadır: (i) Özne ayrıkları yeni bilginin odaklanmasını ifade edebilmektedir. (ii) Nesne/özne-dışı ayrıklar yalnızca karşıtlık odağı belirtebilmektedir:

- Yeni bilgi odağı
 - Karşıtlık odağı
- (6) A. -Who cooked last week?
B. -It is Jane that cooked last week.
(*New Information Focus*)
(‘A. -Geçen hafta kim yemek pişirdi?’)
(‘B. -Geçen hafta yemek pişiren Jane’dir.’)
(*Yeni Bilgi Odağı*)

Ayrık kurucu yeni bilgiyi temsil etmektedir (çünkü belirleyici öbeği/AÖ daha önceki bağlamda sunulmamıştır).

- (7) A. -Jane told me that you bought a book for Marry.
B. -It was a pen that I bought for Marry.
(*Correction Focus*)
(‘A. -Jane bana senin Mary için bir kitap aldığını söyledi.’)
(‘B. -Mary için aldığım şey bir kalem.’)
(*Karşıtlık Odağı*)

It-Ayrıklarının en yaygın örnekleri karşıtsal ayrıklardır.

Alanyazında It-Ayrıklarının ayrıklanan kurucusu farklı öbekler olabilmekte ve hem ayrıklanan kurucuya göre hem konuşucu-dinleyici artalanına göre hem de bağlama göre ayrıkların işlevleri belirlenmektedir. Bizim çalışmamızda Belletti (2015) çerçevesinde, ayrıklanan AÖ kurucusunun özne ve nesne/özne-dışı olmasına bağlı olarak işlevlerinin belirlendiği görüşü, bağlamın da gözetildiği bir bakış açısıyla ele alınmaktadır. Yukarıdaki bilgiler ışığında biçimlenen çalışmamızda It-Ayrıklarının öğretimine yönelik malzeme tasarlanırken şu ölçütler gözetilecektir:

- (i) Ayrık kurucu AÖ olacaktır.

- (ii) Ayırık kurucunun AÖ'sü özne olacaktır. (Sözdizimsel eksen)
- (iii) Ayırık kurucunun AÖ'sü özne-dışı (nesne) olacaktır.
- (iv) Ayırık kurucunun AÖ'sünün özne/özne-dışı (nesne) olduğu bağlamlardan yararlanılacaktır.
- (v) Ayırık kurucunun AÖ'sünün özne/özne-dışı (nesne) olduğu bağlamlardaki odak türleri farklı olacaktır. (Söylemedimbilimsel eksen)

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Dil öğretiminde yöntemlerin öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenin deneyimlerine ve eğitimlerine dayanan kendi düşüncelerinin ortaya çıkartılabilmesi için bir yol olarak kullanılması gerekmektedir. Zaman ilerledikçe yeni yöntemler ortaya çıkmaktadır ve diğerleri gözden düşmektedir; ancak bir dönem gözden düşen bu yöntemler ve uygulamalar farklı bir dönemde yeniden ortaya çıkabilmektedir. Çalışmamızın bu bölümündeki amacımız teknik ve ilkeler arasındaki tercihlerin öğrenme çıktılarına bağlı olarak değiştiği ele alındığında, öğretme ve öğrenme süreçleri ile ilgili çeşitli bakış açılarını betimlemektir. *Seçmecî Yöntem*'in bütünsel bir yaklaşım sunması ve öğretim ortamında farklı yabancı dil öğretim yöntemlerini kullanmaya izin vermesi nedeniyle bu yöntem çerçevesinde *It-Ayrıklarının* sözdizimsel özelliklerinin öğretimini sağlamak için *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi* ve *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*, söylemedimbilimsel işlevlerin öğretimi için ise *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*'nin yanı sıra *İletişimsel Dil Öğretimi* temel alınmaktadır. *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi* etkinlik türü olarak çevriyi benimsemesi nedeniyle *It-Ayrıklarının* sözdizimsel özelliklerinin öğretiminde etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*'nde ise daha önce de değinildiği gibi görevler *odaklanılmamış* ve *odaklanılmış* olabilmektedir. *Odaklanılmamış* görevler öğrencilerin genellikle iletişim kurmalarında olanaklar sunmayı sağlamak için tasarlanmıştır. Bu türden görevler *It-Ayrıkları* ele alındığında söylemedimbilimsel işlevlerinin öğretilmesine kaynak oluşturmaktadır. *Odaklanılmış* görevler ise, genellikle dilbilgisel yapılar gibi bazı dilsel öğeler kullanarak iletişim kurmalarında olanaklar sağlamak için tasarlanmıştır. Bu türden görevler ise, *It-Ayrıklarının* sözdizimsel özelliklerinin öğretimine ilişkin malzemelerin hazırlanması için kaynak oluşturmaktadır. (Ellis, 2009). *İletişimsel Dil Öğretimi* de dili anlamın aktarılması için bir sistem olarak görmektedir. Buna göre dilin yapısı onun işlevsel ve iletişimsel kullanımını yansıtmaktadır ve söylem içerisinde sunulmaktadır.

Çalışmamızda malzeme tasarımı temel oluşturacak olan *Seçmecî Yöntem* temel savı, öğretmen ve öğrenci ve dil becerileri açısından betimlenmektedir. Böylece, yapı ve işlev temelli malzemeler hazırlanırken neden birden fazla yabancı dil öğretim yönteminin seçilmesi gerektiğine ilişkin savımız desteklenebilmektedir:

- farklı öğretim ve öğrenim yaklaşımlarının birleşimidir
- katı bir dil öğretim yöntemi değildir
- durumsal ya da konuya özeldir
- hata, öğrenme sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir
- dil öğretiminde hem tümevarımsal hem de tümdengelsel izlemi bir araya getirmektedir
- dili bir bütün olarak değerlendirmektedir
- çeşitli seçenekler sunmak ve konuşma, okuma, yazma ve dinlemeden oluşan dört dil becerisini içermek gibi birçok kazanımı bulunmaktadır
- öğretmen kullanım için uygun olan herhangi bir dil öğretim malzemesini kullanabilmektedir

Özetle, *Seçmeci Yöntem* bütünseldir. Bu yöntem yalnızca öğretim ve öğrenmenin kuramsal yanlarını ele almamakta; ancak yanı sıra, öğretmen öğretim bağlamında neyin işe yarayacağı konusunda özgür bir biçimde karar verirken öğretim ve öğrenmeyi öğrencinin gerçek yaşam deneyimleri ile ilişkilendirmektedir. Ayrıca, dili bütünsel bir biçimde sunmaktadır. Daha önce de değinildiği gibi, tüm yabancı dil becerilerini bütünleştirmektedir. Bu nedenle, çalışmamızda Belletti (2015) çerçevesinde *It-Ayrıkları* ele alındığı için ayrıtılan ögenin farklılaşmasına bağlı olarak söylemedibilimsel işlevler belirlenmektedir. Ne var ki, bu işlevler söylem olmaksızın belirlenmemektedir. *Seçmeci Yaklaşım*'da söylemi de içine alan bir öğretim süreci planlandığından bu söylemedibilimsel özellikler çerçevesinde *It-Ayrıklarının* öğretimine yönelik malzeme tasarlanmıştır. Bu doğrultuda *It-Ayrıklarının* sözdizimsel ve söylemedibilimsel işlevlerinin etkili öğretimi için farklı yabancı dil öğretim yöntemlerine gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinim her bir yöntemin dilbilgisi yapılarının öğretiminde kısmen eksik kalmasından kaynaklanmaktadır.

Malzeme Tasarımı,

Çeşitli yaklaşımlar ele alındığında, ders malzemesi hazırlayanların ya da öğretmenlerin dil öğretimini gerçekleştirirken anlam odaklı bir yaklaşımdan yola çıkmaları ve ders malzemesini, sınıfta, öğrencilerin dilsel yapıların kullanımına ilişkin farkındalık geliştirmelerini sağlayacak tümevarımlı bilinçlendirme çalışmaları ile desteklemelidirler. Tasarlanan malzemelerin anlama odaklanmaya, bağlam oluşturmaya ve bağlamı sunmaya yardımcı olması gerekmektedir. Aşağıdaki çerçeve, bağlamı kendiliğinden sunmakta ve İngilizcedeki birçok dil biçiminde olduğu gibi ayrık yapıların öğretiminde de etkili olmakta, öğrencilerin biçimden önce anlama odaklanmalarını sağlamakta ve İngilizcedeki ayrıkları diğer konuşucular ile etkileşimde bulunurken kolaylıkla kullanma olanağı sunmaktadır;

- GÖREV-ÖNCESİ (PRE-TASK)
Konu ve görevin sunumu (Öğretmen kullanışlı sözcükleri ve öbekleri vurgulamakta, öğrencilerin görev için verilen yönergeleri anlamasına yardımcı olmakta ve öğrencileri görev için hazırlamaktadır)
- GÖREV DÖNGÜSÜ (TASK CYCLE)
Üç bileşeni bulunmaktadır: Görev → Planlama → Rapor etme
- BİÇİME ODAKLANMA (FOCUS ON FORM)
İki bileşene ayrılabilir: Çözümleme ve Uygulama

HAZIRLANAN MALZEMELER

It-Ayrıklarının işlevlerinin ve yapısının öğretiminde *Seçmeci Yöntem* çerçevesinde *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi*'ne, *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*'ne ve *İletişimsel Dil Öğretimi*'ne yönelik çeşitli malzemeler tasarlanmıştır ve bu malzeme örneklerinin ayrıntılı bir biçimde bu bölümde sunulmaktadır.

It-Ayrıklarının İşlevlerinin Öğretimine Yönelik Geliştirilen Malzemeler

OKUMA

Belletti'nin (2015) bulgularından da izlenebileceği gibi, ayrılanan ögenin özne ya da nesne/özne-dışı olmasına göre işlevleri belirlenmektedir. Bu işlevlerin etkili bir biçimde öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için okuma etkinliği 1'de *İletişimsel Dil Öğretimi* kullanılarak hazırlanmış olan malzemede öğrencilerin metin içerisinde kullanılan *It-Ayrıklarının* işlevlerine ilişkin farkındalık geliştirdikten sonra soruları yanıtlamaları beklenmektedir. Bu etkinlik yapılırken öğrenciler eşleri ya da grup arkadaşları ile etkileşimde bulunmaktadır. *İletişimsel Dil Öğretimi* anlamın aktarılmasında bir araç olarak görülmekte ve dilin yapısının işlevsel ve iletişimsel kullanımını kolaylaştırmaktadır; dolayısıyla bu etkinlik *It-Ayrıklarının* söylemedibilimsel özelliklerinin öğretiminde fayda sağlamaktadır.

ETKİNLİK 1.

Friendship and happiness – the link is stronger than you think!
If you're striving for a long and happy life, one of the most important things you can do is make friends and put effort into your friendship at the top of your priority list:
Knowing yourself better
It is self-awareness which is a great tool for life, and nobody can help you develop that better than the friends who know you so well. It is true friends who won't be afraid to give you an honest opinion, and a reality check if you need it! They are the ones who will tell you that the person you have fallen hopelessly in love with is actually a bit of an idiot, or who will alert you to damaging behaviour, such as eating too much junk food or being unable to control your temper, and support you in dealing with it.
Learning to interact with others
When we are small children, we think that everyone's family is like our own. It is making friends which helps us to broaden our outlook. As a result we become more open-minded and develop qualities of respect and tolerance. Another important thing we learn is how to resolve our differences. By playing with friends, it is young children who come to realize that screaming and hitting isn't the best way to get what they want, and learn skills like negotiating and compromising, which are of immense value in later life.
Enjoying a long life
It has been known for some time that a secure network of friends helps to increase our life expectancy. Everyone knows that it is isolation which can lead to a deterioration in mental health, but what's perhaps even more interesting is its effect on our physical health. Research tells us that as a person's social network gets smaller, it is their risk of mortality which increases and, incredibly, some studies show the correlation to be almost as strong as it is for smoking. Even cancer and heart attack patients who do better if they have friends: one study showed that it is women with breast cancer who attended a support group had significantly better survival rates than those who did not, and had lower levels of cortisol, the stress hormone.
Giving and getting support
It is our friends who can provide valuable support in achieving our life goals. They will encourage us in times of self-doubt and be proud of our successes. There is almost certainly a strong evolutionary reason for this; it is humans who are social animals. They have always relied on each other for survival. Although in the past this may well have been because of the need to band together to hunt for meat or gather nuts, we still benefit from the support of our friends. Interestingly, it is the nature of this support that varies markedly between the sexes. Especially when dealing with emotional problems, women, broadly speaking, tend to be more empathetic; that is to say, it is women who are good at showing understanding, not men. Men, on the other hand, tend to be more practical; they will be happy to mend the washing machine, but

might struggle if you want to talk about your feelings!

Part 1. 'Friendship and happiness – the link is stronger than you think!' metnini oku. Aşağıdaki tümcelerin doğru ya da yanlış olup olmadığına karar ver.

1. It is friends who can be used as a tool to develop yourself in life. **T**
2. Friends can help people control their diet. **T**
3. It is having a good family but not friends which help us to become more respectful and tolerant. **F**
4. Children become less aggressive when they spend time with others of a similar age. **T**
5. It is only our physical health which can be affected by living alone. **F**
6. It is women with breast cancer who attended a support group had significantly better survival rates than those who did not. **T**
7. Giving women injections of cortisol will help to reduce their stress levels. **F**
8. It is our friends who are considered as social animals and encourage us in every situation in life. **T**
9. Early humans tended to live lonely, self-sufficient lives. **F**
10. It is men who look for solutions for problems rather than discussing their concerns. **T**

Tartışma: 1, 3, 5, 6, 8 ve 10 tümceleri It-Ayrığı kullanılarak hazırlanmıştır. Bu tümceler 2, 4, 7 ve 9 sorularında kullanılan düz tümcelerin sunduğu bilgiden farklı bir söylemedibilimsel bilgiyi kodlamayı amaçlamaktadır. 1, 3, 5, 6, 8 ve 10 tümceleri ayrık kurucu olarak bir AÖ'nün kodlandığı ve bu AÖ'nün özne ve nesne/özne-dışı olduğu bir It-Ayrığını temsil etmektedir. Bu tümcelerde öğrencilerin diğer sorularda verilen düz tümcelerden farklı olarak metin içerisinde bulunan bilgiye bağlı olarak hem düz bir tümce yerine kullanılması hem de kullanıldığı çerçevede ayrıklaştırdığı ögenin sözdizimsel özelliğine göre, It-Ayrıklarının işlevini anlayarak soruları yanıtlaması beklenmektedir.

Part 2. Metni tekrar oku. Aşağıda verilen soruları yanıtla.

1. What is the most important thing one can do to have a lifelong happiness?
a. It is making friends which helps a person to lead a good life.
b. Having a healthy diet is one of the things which someone needs to pay great attention.
c. It is having self-awareness which makes someone really happy in life.
2. Who has to learn appropriate strategies in order to get on with their friends?
a. It is everyone's family who has to help their children to broaden their outlook about friends.
b. Everyone who is open-minded and can develop qualities of respect and tolerance should learn the strategies.
c. It is children who need to learn skills like negotiating and compromising.
3. According to one study who has significantly better survival rates?
a. It is heart attack patients who have friends.
b. It is women with breast cancer who attended a support group.
c. People who do not smoke have lower risk of mortality.
4. What is different from what it was long ago?

a. It is the kind of support which we need from our friends.

b. Humans needs in life have changed.

c. It is the kind of success we get in times.

5. Who is better at supporting their friends emotionally?

a. It is men who are good at solving emotional problems.

b. Our friends can provide precious support when we feel bad.

c. It is women who show empathy towards their friends.

Tartışma: Yukarıdaki çoktan seçmeli soruların şıklarının ikisi *It-Ayrığı* kullanılarak her bir sorunun birer şıkkı ise düz tümce kullanılarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin *It-Ayrığı* kodlamakta olduğu söylemedibilimsel işlevleri düz tümce olarak hazırlanan tümcelerden ayırması beklenmektedir. *It-Ayrığı* kullanıldığı sorularda ayırık kurucu konumunda metin içerisinde verilen bilgilere bağlı olarak farklı AÖ'ler kodlanmıştır. Böylece, öğrencilerin *It-Ayrıklarının* işlevlerini doğru anlayıp anlamadığı sınanmaktadır.

DİNLEME

Dinleme etkinliği 1 *Göreve Dayalı Dil Öğretim Yöntemi* kullanılarak hazırlanmıştır. Öğrencilere dinleme metni sunulmadan önce dinleyecek oldukları konu ile ilgili görevler verilmekte ve eşleri ya da grup arkadaşları ile tartışarak bu görevleri yerine getirmeleri istenmektedir. *Göreve Dayalı Dil Öğretim Yöntemi* kullanılarak hazırlanmış olan malzemede öğrencilerin *It-Ayrıklarının* işlevlerine ilişkin farkındalık geliştirdikten sonra soruları yanıtlamaları beklenmekte ve öğrencilerin soruları yanıtlarken iletişim kurmalarına olanaklar sağlamaktadır. Bu türden bir malzeme *It-Ayrıklarının* söylemedibilimsel işlevlerinin öğretilmesinde fayda sağlamaktadır.

ETKİNLİK 1.

Dinleme Metni:

Int = Interviewer

P = Professor

Int: Professor Jackson is with us this week. He is a specialist in animals becoming extinct. Professor Jackson, how many animal species are there around the world? That must be much more than the number of countries all around the world?

P: Definitely, far more. There are 195 independent countries around the world. Yet, the estimated number of animal species around the world is about 30 million.

Int: 30 million?

P: Yes, nearly. It's not possible to know the exact number because there might be species in areas like the Amazon that we haven't been able to track yet. In fact, we only have detailed knowledge of about 90% of the world's animal species.

Int: And quite a few of them are widely known.

P: Animals can be separated into two groups on earth. These groups are called invertebrates and vertebrates. It is predicted that 97% of all species are invertebrates. Among all invertebrates, by far the most numerous one is the insects. There are plenty of insect species, at least 10 million. 3% of all living species is vertebrate animals and this group is comprised of fish, amphibians, reptiles, birds, and mammals. When all these species are closely investigated, it is seen that some of these numbers have been declining in years and they are becoming extinct.

Int: And do you think it is something to worry about?

P: It definitely, is. The number of some species in the world is diminishing very quickly, almost one specie every two weeks – this means that nearly 30 species are lost every

year. The situation is deteriorating because of globalisation – people are not aware of the damage that they are giving to the environment and they lead to the extinction of some of the animals. We believe that over the next 100 years about half of the world's animal species will die out. This means that 3,500 animal species will disappear completely in just a hundred years if any conservation project isn't run by the specialists.

Int: Yes, this is very critical. Can we do anything about it?

P: Well, one thing can be done is to trace the animals that are becoming extinct and start a conservation project immediately. In some parts of the world some of these animals are becoming extinct because of illegal hunting, so the species are in great danger of disappearing. Specialists had better focus on these areas and lead a shared project with the government of these countries to ban illegal hunting. It may not be possible to save all the species, but at least we can try and preserve them for future generations.

Part 1. Metni dinle. Aşağıdaki boşlukları uygun sözcükler ile doldur.

Int: The interviewer thinks that it is the number of the ¹**animal species** which is more than the number of ²**countries** in the world and ask it to Professor Jackson.

P: Professor Jackson says it is far more and adds that they think there are 195 independent countries around the world and the estimated number of animal species is about 30 million. He mentions that it's not possible to know the exact number because there might be species in areas like the Amazon that they haven't been able to track yet. In fact, they only have detailed knowledge of about 90% of the world's animal species.

Int: The interviewer says that quite a few of these species are widely known.

P: Professor Jackson states that it is ³**invertebrates** with the estimated 97% of all species. Among all this kind, it is ⁴**insects** which are outnumbering the other species with the number of at least 10 million. He also says that it is ⁵**vertebrates**, which include fish, amphibians, reptiles, birds, and mammals. They represent 3% of all living species. According to what he points out it is the number of some of these species that have been ⁶**declining** in years and becoming extinct.

Int: The interviewer wonders whether it's something to worry about or not?

P: As the number of animal species in the world is diminishing really quickly Professor Jackson indicates that it is a worrying fact. It is ⁷**globalization** which causes situation to get worse because people are not aware of the damage that they are giving to the environment. He also says that they think it is about ⁸**half of the world's animal species** which will die out over the next 100 years. He believes that it is ⁹**a conservation project** which can help to stop the disappearance of animal species.

Int: The interviewer asks if we can do something.

P: One thing that Professor Jackson mentions as we can do is tracing the animals that are becoming extinct and starting a project immediately. He says it is ¹⁰**illegal hunting** which causes these animals to become extinct and put them in great danger. He advises for specialists to focus on these areas and lead a shared project with the government of these countries to ban this activity. It may not be possible to save all the species, but at least they can try and preserve them for future generations.

Tartışma: Yukarıda hazırlanan soruda dinleme metni tümcelerde It-Ayrığı kullanılarak ilk biçiminden farklı olarak öğrencilere yeniden sunulmaktadır. Öğrencilerin dinledikleri metindeki bilgilere odaklanarak verilen metinde ayırık kurucu konumunda kodlanan AÖ'nün üstlendiği söylemedibilimsel işlevi doğru anlayıp anlamadıkları sınanmaya çalışılmakta ve soruları bu doğrultuda yanıtlamaları beklenmektedir.

Part 2. Metni tekrar dinle. Aşağıda verilen soruları yanıtla.

1. It is _____ which inhabits untraceable species.
 a. **the Amazon**
 b. animal species
 c. countries
2. It is the number of _____ which is decreasing because of globalisation.
 a. invertebrates
 b. vertebrates
 c. **animal species**
3. It is _____ which is/are in danger of disappearing.
 a. a conservation project
 b. **the species**
 c. specialists
4. It is _____ which can be run with the government of the countries to ban illegal hunting.
 a. **a shared project**
 b. animals
 c. future generations

Tartışma: Yukarıdaki soruların soru kökleri *It-Ayrığı* kullanılarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin metni dinleyerek şıklarda verilen farklı ayırık kurucuların özne ve nesne/özne-dışı olmasına bağlı olarak hangi söylemedibilimsel işlevleri üstlendiğini anlaması beklenmektedir; yani hem düz bir tümce yerine kullanılması hem de kullanıldığı çerçevede ayırıklaştırdığı ögenin sözdizimsel özelliğine göre, *It-Ayrıklarının* işlevlerine göre soruları yanıtlaması beklenmektedir.

It-Ayrıklarının Yapısının Öğretimine Yönelik Geliştirilen Malzemeler

YAZMA

It-Ayrıkları 'it' ayırık adılı, onu izleyen koşaç, odaklanmış öge ve sonrasında 'which' (hangi), 'whom' (kim), 'who' (kim) ya da 'when' (ne zaman) gibi ilgi adılları ile sunulan sıfat yantümcesi benzeri bir tümceden oluşmaktadır (Kim, 2012; Hedberg, 2013; Lahousse ve Borremans, 2014). Bu sözdizimsel özelliklerin etkili bir biçimde öğretiminin gerçekleştirilebilmesi için yazma etkinliği 1'de *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi* kullanılarak hazırlanmış olan malzemede öğrencilerin tümceleri Türkçeye çevirmeleri beklenmektedir. Etkinlikte kullanılan *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi*'nin yapı odaklı bir yöntem olması nedeniyle *It-Ayrıklarının* sözdizimsel özelliklerinin öğretilmesinde fayda sağlamaktadır.

ETKİNLİK 1.

Part 1. Aşağıda *It-Ayrıkları* ile verilmiş tümceleri Türkçeye çevir.

1. A: You met my teacher, Mr. Johnson, didn't you?
 B: No! It was Mrs. Allan that I met.
A: Öğretmenim Bay Johnson ile tanışmıştın, öyle değil mi?
B: Hayır! Benim tanıştığım kişi Bay Allan idi.

2. A: Who gave a presentation at the international linguistics conference?

B: It was Professor Redwood that gave a presentation at the international linguistics conference.

A: Uluslararası dilbilim konferansında kim sunum yaptı?

B: Uluslararası dilbilim konferansında sunum yapan Profesör Redwood idi.

3. A: Andrew told me that you brought some beverages for the party.

B: It was some cake that I brought for the party.

A: Andrew partiye birkaç içecek getirdiğini söyledi.

B: Partiye getirdiğim şey biraz kek idi.

4. A: Mason's car got broken into last week, didn't it?

B: No! It was Simon's car which got broken into.

A: Dün Mason'ın arabası bozuldu, öyle değil mi?

B: Hayır! Bozulan Simon'ın arabasıydı.

5. A: Who spoke on the phone when you called yesterday?

B: It was Jason that spoke on the phone when I called yesterday.

A: Dün sen aradığında telefonda konuşan kimdi?

B: Dün ben aradığımda telefonda konuşan Jason idi.

6. A: What did your boyfriend buy last Saturday?

B: It was a new motorbike that my boyfriend bought last Saturday.

A: Geçen Cumartesi erkek arkadaşın ne satın aldı?

B: Geçen Cumartesi erkek arkadaşımın aldığı şey yeni bir motosiklet idi.

7. A: Who caught the robber while he was getting out of the bank?

B: Martin, the banker did.

A: No! It was the police that caught the robber.

A: Bankadan çıkarken hırsızı kim yakaladı?

B: Martin, bankacı yaptı.

A: Hayır! Hırsızı yakalayan polis idi.

8. A: Who helped Sue to finish her assignment yesterday?

B: It was Elizabeth that helped Sue to finish her assignment.

A: Dün Sue'ya ödevini bitirmesine kim yardım etti?

B: Sue'nun ödevini bitirmesine yardım eden Elizabeth idi.

Tartışma: Yukarıda verilen sorularda öğrencilerin It-Ayrığı kullanılarak verilen tümceleri Türkçeye çevirmeleri ve böylece It-Ayrıklarının bilgi yapısı ile ilgili ayrık kurucunun yeni bilgi odağı ya da karşıtlık odağı bilgisine sahip olup olmadıkları sınanmaya çalışılmaktadır. It-Ayrıklarının söylemedimbilimsel işlevleri açısından değerlendirilmesi gereken yapılar olarak karşımıza çıkması nedeniyle her soruda ayrık kurucu olarak farklı bir AÖ kodlanmaktadır. 1, 3, 4 ve 7 sorularında karşıtlık odağı, 2, 5, 6 ve 8 sorularında ise yeni bilgi odağı sınanmaktadır.

KONUŞMA

Konuşma etkinliği 1 Göreve Dayalı Dil Öğretimi kullanılarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin verilen konu çerçevesinde görevi grup arkadaşları ile birlikte yerine getirmeleri beklenmektedir. Bu etkinlikte kullanılan Göreve Dayalı Dil Öğretimi öğrencilere iletişim

kurmaları ve sözdizimsel özellikleri kullanmaları açısından fayda sağlamaktadır. Böylece, söylemedimbilimsel ve sözdizimsel işlevlerin öğretiminin etkililiği sınanmaktadır.

ETKİNLİK 1.

1. Grup arkadaşların ile birlikte çalış. Aşağıda verilen etkenleri de düşünerek verilen konuyu *It*-ayrıklarını kullanarak tartış.

- Suppose that many people have segmented sleep patterns. What effect would it have on the way our lives are organised? How would society need to adapt? Think about the following factors:

- Travelling and transportation
- Entertainment and socializing with other people
- Working life
- Free time activities
- Education
- Mealtimes

Tartışma: Yukarıda verilen soruda öğrencilerin *It*-Ayrıklarının sözdizimsel ve söylemedimbilimsel işlevleri ile ilgili sunulan bilgiler doğrultusunda verilen konuyu tartışırken bu yapıyı kullanması beklenmektedir. Buradaki temel amaç konu çerçevesinde öğrencilerin *It*-Ayrıklarının söylemedimbilimsel işlevleri olan yeni bilgi odağı ve karşıtlık odağını sözdizimsel özellikler de ele alındığında doğru kullanıp kullanmadıklarını sınamaktır.

SONUÇ

Çalışmamızın odağını oluşturan *It*-Ayrıklarının dilbilgisel ve kabuledilebilir olarak kodlanması ve edimbilimsel işlevine göre uygun/yerinde kullanımı ayırık tümce yapısının sözdizimsel ve söylem-edimbilimsel bilgisini gerektirmektedir. İkinci dil öğrencileri bu yapıların sözdizimsel özelliklerini kolaylıkla edinebilirken söylem-edimbilimsel özelliklerini işleme konusunda sorunlarla karşılaşmaktadır. AV'a göre aynı önermesel içeriğe sahip basit tümce karşılıklarından farklı olan *It*-Ayrıkları *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitinde bulunması nedeniyle zor/geç edinilmektedir; çünkü bu türden ayrıkların sözdizimsel yapılanmalarına göre konuşucular tarafından kodlanan odak, karşıtlık oluşturma ve yeni bilgi verme gibi edimbilimsel işlevleri bulunmaktadır. Bu savunu da çalışmamızın '*It*-Ayrıklarının bir dışsal arakesit olarak kabul edilen *Sözdizim-Söylemedimbilim* Arakesitinin AV çerçevesinde geç edildiği' çıkış noktasına dayanılarak yapılmasının haklılığını ortaya koymaktadır. *It*-Ayrıklarının etkili bir biçimde öğretilmesi için yabancı dil öğretim yöntemleri değerlendirilmekte ve *Seçmeci Yöntem*'in bütünlük bir yaklaşım sunması ve öğretim ortamında farklı yabancı dil öğretim yöntemlerini kullanmaya izin vermesi nedeniyle bu yöntem çerçevesinde *It*-Ayrıklarının sözdizimsel özelliklerinin öğretimini sağlamak için *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi* ve *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*, söylemedimbilimsel işlevlerin öğretimi için ise *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*'nin yanı sıra *İletişimsel Dil Öğretimi* temel alınmaktadır. *Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi* etkinlik türü olarak çevriyi benimsemesi nedeniyle *It*-Ayrıklarının sözdizimsel özelliklerinin öğretiminde etkili bir yöntem olarak karşımıza çıkmaktadır. *Göreve Dayalı Dil Öğretimi*'nde ise daha önce de değinildiği gibi görevler *odaklanılmamış* ve *odaklanılmış* olabilmektedir. *Odaklanılmamış* görevler öğrencilerin genellikle iletişim kurmalarında olanaklar sunmayı sağlamak için tasarlanmıştır. Bu türden görevler *It*-Ayrıkları ele alındığında söylemedimbilimsel işlevlerinin öğretilmesine kaynak oluşturmaktadır. *Odaklanılmış* görevler ise, genellikle dilbilgisel yapılar gibi bazı dilsel öğeler kullanarak

iletişim kurmalarında olanaklar sağlamak için tasarlanmıştır. Bu türden görevler ise, *It-Ayrıklarının* sözdizimsel özelliklerinin öğretimine ilişkin malzemelerin hazırlanması için kaynak oluşturmaktadır. (Ellis, 2009). *İletişimsel Dil Öğretimi* de dili anlamın aktarılması için bir sistem olarak görmektedir. Buna göre dilin yapısı onun işlevsel ve iletişimsel kullanımını yansıtmaktadır ve söylem içerisinde sunulmaktadır.

Çalışmamızın dayanağını oluşturan bu bilgiler doğrultusunda, alanyazında yapılan çalışmalar çerçevesinde *It-Ayrıklarının* sözdizimsel ve söylemedimbilimsel özellikleri değerlendirilmiş; söz konusu özelliklerin gözetilmesiyle inceleme nesnemiz olan *It-Ayrıklarının* yapı ve işlevlerinin öğretilmesinde kullanılması malzemeler tasarlanmıştır. Malzemeler tasarlanırken etkinliklerde bulunan soru türlerinin çeşitliliğine önem gösterilmiştir; ancak bu malzemeler sınıf ortamında uygulanmamıştır. Bu çalışmanın iki fazlı çalışmamızın ilk aşamasını oluşturması ve yer kısıtı bulunması nedeniyle uygulama kısmına yer verilememiştir. Ne var ki, bu türden malzemelerin geçerliliğinin ölçülebilmesi için mutlaka uygulamaya yer verilmesi gerekmektedir. İleride yapılacak çalışmalarda *It-Ayrıklarının* yapı ve işlevlerinin öğretimine yönelik hazırlanan bu malzemelerin işlevliğini görebilmek için hazırlanan malzemelerin uygulanmasında fayda bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Abels, K. ve Muriungi. P. (2005). *The focus particle in Kĩtharaka: Syntax and semantics*. *Lingua*. 118 (5): 687-731.
- Akmajian, A. (1970). On deriving cleft sentences from pseudo-cleft sentences. *Linguistic Inquiry*. 1(2): 147-168.
- Belletti, A. (2009). *Structures and strategies (Answering strategies: New information subjects and the nature of clefts, chapter 10)*. New York: Routledge.
- Belletti, A. (2012). *Revisiting the CP of clefts*. In Ede Zimmermann & Günther Grewendorf (eds.), *Discourse and Grammar. From Sentence Types to Lexical Categories* (ss. 91-114). (Studies in Generative Grammar 112). Berlin & Boston: De Gruyter Mouton.
- Belletti, A. (2015). The focus map of clefts: extraposition and predication. *Beyond functional sequence, the cartography of syntactic structures* (ss. 42-59). Editör Ur Shlonsky. New York: Oxford University Press.
- Belletti, A., Bennati, E. ve Sorace, A. (2007). Theoretical and developmental issues in the syntax of subjects: evidence from Near-Native Italian. *Natural Language and Linguistic Theory*. 25(4): 657-689.
- Biber, D., Johansson, S., Leech, G., Conrad, S. ve Finegan, E. (1999). *Longman grammar of spoken and written English*. Londra: Longman.
- Chomsky, N. (1977). *On Wh-movement. formal syntax* (ss. 71-132). Editörler Peter W. Culicover, Thomas Wasow ve Adrian Akmajian. New York: Academic Press.
- Collins, P. C. (1991). *Cleft and pseudo-cleft constructions in English*. Londra: Routledge.
- Collins, P. C. (2002). *Cleft and pseudo-cleft constructions in English*. Londra: Routledge.
- Delin, J. ve Oberlander, J. (1995). *Syntactic constraints on discourse structure: the case of it-clefts*. *Linguistics: An Interdisciplinary Journal of the Language Sciences*. 33(3): 465-500.
- den Dikken, M. (2009). *Predication and specification in the syntax of cleft sentences*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). New York: City University of New York.
- Dékány, É. (2010). *The English cleft-construction: it-clefts*. The Odd Yearbook 8(ss. 39-78). Editör Márton Sóskuthy. Budapeşte: Eötvös Loránd University.
- Ellis, R. (2009). *Task-based language teaching: Sorting out the misunderstandings*. *International Journal of Applied Linguistics*. 19, 221-246.
- Fowler, H. ve Fowler, F. (1906/1931). *The King's English*. Oxford: Clarendon Press.

- Gillingham, G. (2007). *Not every implicature is computed by default: investigations into the effect of linguistic context on the rate of computation of scalar implicature*. (Yayınlanmamış Onur Tezi). Montreal: McGill University.
- Haegeman, L. ve Meinunger, A. (2012). *The syntax of it-clefts and the left periphery of the clause*. ms. UGhent/ZAS Berlin.
- Hankamer, J. (1974). *On the Non-Cyclic nature of Wh-clefting*. Proceedings of the Tenth Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society (ss. 221-233). Düzenleyen Chicago Linguistic Society. Chicago, 19-21 Nisan 1974.
- Harries, H. (1972). *The role of cleft sentences in the formation of question and answers: some evidence from German*. Papers from the Eighth Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society (ss. 124-138). Düzenleyen Chicago Linguistic Society. Chicago, 14-16 Nisan 1972.
- Hedberg, N. (2013). Multiple focus and cleft sentences. *Linguistik Aktuell/Linguistics Today (Cleft Structures)*. 208: 227-250.
- Jackendoff, R. (2002). *Foundations of language: brain, meaning, grammar, evolution*. Oxford: Oxford University Press.
- Jespersen, O. (1928, 1965). *A modern English grammar on historical principles III*. Londra: Allen and Unwin.
- Johansson, M. (2002). *Clefts in English and Swedish: A Contrastive Study of It-Clefts and Wh-Clefts in Original Texts and Translations*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Lund: Lund University.
- Oberlander, J. ve Delin, J. (1995). *The function and interpretation of reverse wh-clefts in spoken discourse*. *Language and Speech*, 39, 2-3. (ss. 185-227).
- Kiss, É. K. (1998). *Identificational focus versus information focus*. *Language*. 74(2): 883-906.
- Lahousse, K. ve Borremans, M. (2014). The distribution of functional types of clefts in adverbial clauses. *Linguistics*. 52(3): 793-836.
- Lambrecht, K. (1994). *Information structure and sentence form: topic, focus and mental representations of discourse referents*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lambrecht, K. (1999). *Why languages have cleft constructions*. Unpublished colloquium abstract, University of Texas at Austin.
- Lambrecht, K. (2001). A framework for the analysis of cleft constructions. *Linguistics*. 39(3): 463-516.
- Lieberman, M. (2009). *Necessary interpretation at the syntax/pragmatics interface: L2 acquisition of scalar implicatures*. Paper presented at the workshop on Mind Context Divide: Language Acquisition and Interfaces of Cognitive Linguistic Modules. University of Iowa.
- Perpinan, S. (2014). Locatives and existentials in L2 Spanish: The acquisition of the semantic contrasts among ser, estar and haber. *Second Language Research*. 30(4): 485-513.
- Prince, E. F. (1978). A comparison of it-clefts and Wh-clefts in discourse. *Language*. 54(4): 883-906.
- Ramchand, G. ve Reiss, C. (2007). *The Oxford handbook of linguistic interfaces*. Oxford: Oxford University Press.
- Rothman, J. ve Slabakova, R. (2011). The mind-context divide: On acquisition at the linguistic interfaces. *Lingua*. 121(4): 568-576.
- Slabakova, R. (2007). *Scalar implicatures in L2 acquisition*. Proceedings of the 31st Annual BUCLD (ss. 576-584). Editörler Heather Caunt-Nulton, Samantha Kulatilake ve I-hao Woo. Somerville: Cascadilla Press.
- Slabakova, R. (2009). Scalar implicatures in second language acquisition. *Lingua*. 120(10): 2444-2462.

- Sorace, A. (2005). *Selective optionality in language development*. Syntax and Variation: Reconciling the Biological and the Social (ss. 55-80). Editörler Karen P. Corrigan ve Leonie Cornips. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Sorace, A. (2011). *Pinning down the concept of 'interface' in bilingualism*. *Linguistic Approaches to Bilingualism*. 1(1): 1-33.
- Sorace, A. ve Filiaci, F. (2006). Anaphora resolution in near-native speakers of Italian. *Second Language Research*. 22 (3): 339-368.
- Sorace, A. ve Serratrice, L. (2009). Internal and external interfaces in bilingual language development: beyond structural overlap. *International Journal of Bilingualism*. 13(2): 195-210.
- Tsimpli, I. M. ve Sorace, A. (2006). *Differentiating interfaces: L2 performance in syntax-semantics and syntax-discourse phenomena*. Proceedings of the Annual Boston University Conference on Language Development. 30 (1): 653-664.
- White, L. (2008a). *Definiteness effects in the L2 English of Mandarin and Turkish speakers*. Proceedings of the 32nd Annual Boston University Conference on Language Development (ss. 550-561). Editörler Harvey Chan, Heather Jacob ve Enkeleida Kapia. Somerville: Cascadilla Press.
- White, L. (2008b). *Some puzzling features of L2 features*. The Role of Features in Second Language Acquisition (ss. 301-326). Editörler Juana Liceras, Helmut Zobl ve Helen Goodluck. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- White, L. (2009). *Grammatical theory: interfaces and L2 knowledge*. The New Handbook of Second Language Acquisition (ss. 49-65). Editörler William C. Ritchie ve Tej Bhatia. Bingley: Emerald Group Publishing.
- White, L. (2011a). Second language acquisition at the interfaces. *Lingua*. 121(4): 577-590.
- White, L. (2011b). The interface hypothesis: how far does it extend? *Linguistic Approaches to Bilingualism*. 1(1): 108-110.
- Yin, B. ve Kaiser, E. (2013). Second language learners' knowledge of syntax in the acquisition of aspectual semantics. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 97(1): 454-463.
- Yuan, B. (2008). *Discrepancy in English speakers' L2 acquisition of Chinese Wh-words as existential polarity words: the L1-dependent interface hypothesis*. Proceedings of the 9th Generative Approaches to Second Language Acquisition Conference (GASLA 2007)(ss. 272-284). Editörler Roumyana Slabakova, Jason Rothman, Paula Kempchinsky ve Elena Gavrusseva. Somerville: Cascadilla Proceedings Project.
- Yuan, B. (2010). Domain-wide or variable-dependent vulnerability of the semantics-syntax interface in L2 acquisition? Evidence from Wh-words used as existential polarity words in L2 Chinese grammars. *Second Language Research*. 26(2):219-260.